

REZUMATELE

Conferinței Naționale

Cartea veche românească și străină, ediția I

cu tema

**„Pe urmele Sfântului Paisie de la Neamț
(Velickovski). 300 de ani de la nașterea sa
(1722 – 2022)”**

București, Mănăstirea Comana (Jud. Giurgiu)

25 – 26 mai 2022

LIBRĂRII, CATALOAGE DE CĂRȚI ȘI LECTURI ALE DOBROGENILOR LA FINAL DE SECOL AL 19-LEA ȘI PRIMELE DECADE ALE SECOLULUI AL 20-LEA / BOOKS SHOPS, BOOK CATALOGUES AND READINGS OF DOBRUJANS AT THE END OF THE 19TH CENTURY AND THE FIRST DECADES OF THE 20TH CENTURY

**Dr. Corina-Mihaela APOSTOLEANU,
Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța**

REZUMAT: Dezvoltarea culturală a ținutului dintre Dunăre și Mare, după momentul 1878 a însemnat constituirea unui sistem educațional, apariția unor instituții culturale (biblioteci, teatre, muzee), a publicațiilor, cât și înființarea unor librării. Tradiția de secol 18-19 a spațiului românesc de a avea librării unde potențialii cititori se puteau informa din cataloage despre noutățile din diferite domenii ori să comande cărțile dorite s-a replicat și în librăriile nu înființate din localitățile dobrogene. Este cunoscut faptul că unii dintre comercianții secolelor trecute importau alături de alte mărfuri și cărți. Aceasta a fost prima etapă a apariției unui comerț specializat de carte și formării publicului cititor. Librăriile și-au adus contribuția la evoluția culturală a ținutului dobrogean, fiind unul dintre punctele de sprijin importante ale sistemului educațional și cultural.

ABSTRACT: The cultural development of the territory between the Danube and the Black Sea, after 1878 meant the establishment of an educational system, the foundation of cultural institutions (libraries, theatres, museums), publications and also opening book shops. The 18-19th centuries tradition in the Romanian area of having book shops where potential readers could be informed about new books or order books from catalogues was replicated in the book shops in Dobruja. It is already known that some of the merchants from the past centuries used to import books among other goods. This was the first stage of special book trade and the emergence of reading public. Book shops contributed to the development of the Dobrujan region, being an important support of the educational and cultural system.

CUVINTE CHEIE: librărie, cataloage de cărți, Dobrogea, lectură.

KEYWORDS: book shop, book catalogues, Dobruja, reading.

„UȘA POCĂINȚEI” – UN MANUSCRIS NEMȚEAN DE ÎNCEPUT DE SECOL XIX ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII CENTRALE UNIVERSITARE „CAROL I” / „THE DOOR OF REPENTANCE” – A MANUSCRIPT FROM NEAMȚ FROM THE BEGINNING OF 19TH CENTURY IN THE COLLECTION OF THE CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY „CAROL I”

**Dr. Andreea-Mihaela BADEA,
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București**

REZUMAT: Ecouri ale efervescentei activității culturale monahale moldovene, cu precădere a celei de la Mănăstirea Neamț, renăscute la sfârșitul secolului al XVIII-lea prin acel nucleu de copişti, traducători și diortositori de manuscrise format la inițiativa și sub îndrumarea egumenului Paisie Velicikovski, sunt evidente la începutul secolului următor, constituindu-se în altă mărturie a temeiniciei învățaturii paisiene. Regăsindu-se în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare Carol I, ca urmare a unei donații din anul 2001, o copie manuscrisă a lucrării „Ușa pocăinței”, talmăcită, conform indicațiilor de pe pagina de titlu, în 1808, cu blagoslovenia lui Dositei, Ieroschimonaș și stareț al Mănăstirilor Neamț și Secu, completează lista manuscriselor nemțene și se constituie într-o

incontestabilă mărturie a acestui ecou cultural paisian. Câteva diferențe referitoare la tălmăcitor, an, structura lucrării, precum și omisiunea versurilor semnate de monahul Rafail, care nu apare nici în calitate de tălmăcitor, sunt argumente ale faptului că acest manuscris este diferit de cel care a stat la baza ediției brașovene din 1812, editată în tipografia lui Fridrih Herfurt.

ABSTRACT: The echoes of the flourishing of monastic cultural activity, especially that of the Neamț Monastery, reborn in the end of the 18th century, where it was founded an important assembly of monastery copyists, interpreters and correctors of manuscripts, due to the great initiative and conducted by the Paisie Velicikovski, the monk-Superior of the Neamț Monastery, are present in the beginning of the next century, being another testimony of the strength of Paisy's teaching. Donated to the Central University Library "Carol I" in 2001, a copy of a manuscript, named "The Door of repentance", translated, as mentioned on the title page, in 1808 with the blessing of Dositei, the monk-Superior of Neamț and Secu Monasteries at that time, complete the list of manuscripts from Neamț, being an incontestable testimony of Paisian teaching's echo. Few differences regarding translator, the year, the structure of manuscript, also the omission of the name of monk Rafail and his lyrics, shows that this copy is a different one from that which the 1812 edition from Brașov, released in the Ioan Fridrih Herfurt editorial house, was based on.

CUVINTE CHEIE: cultură, manuscris, mănăstire, curent paisian.

KEYWORDS: culture, monastery, manuscript, Paisian teaching.

ÎMBOGĂȚIREA FONDULUI DE CARTE AL ACADEMIEI DOMNEȘTI DIN IAȘI (1854-1859) / THE DEVELOPMENT OF THE BOOK COLLECTION OF THE ROYAL ACADEMY OF IASSY (1854-1859)

**Dr. Arcadie BODALE,
Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Iași**

REZUMAT: Dacă istoria marilor biblioteci din România a fost abordată de specialiști, modul în care s-au constituit fondurile lor de carte a fost mai puțin analizat, din pricina precarității informațiilor documentare. Din fericire, la Arhivele Naționale din Iași se păstrază două dosare cu privire la dezvoltarea fondului de carte al Academiei Domnești, devenită mai târziu Biblioteca Universității din Iași. Dat fiind faptul că aceste documente au fost redactate în paleografie chirilică, cercetătorii le-au acordat foarte puțină atenție. Cu toate acestea, ele arată preocuparea autorităților statului moldav din perioada premergătoare Unirii Principatelor din 1859 de a îmbogăți fondul de carte necesar Academiei Domnești prin cumpărarea unor biblioteci ale elitelor din capitala țării, prin încheierea unor contracte de furnizare cu toți librării din Iași, dar și prin trimiterea unor solicitări tipografiilor și librăriilor din Apus.

ABSTRACT: The history of the big libraries in Romania was approached by the specialists, but the way in which their book collection were set up was less analyzed, due to the precariousness of the documentary information. Fortunately, at the National Archives of Iași are kept two files regarding the development of the book collection of the Royal Academy, which, later, became the Library of the University of Iași. Because that these documents were written in Cyrillic paleography, the researchers paid very little attention to them. However, they show the preoccupation of the Moldavian state authorities from the period before the Union of Principalities of 1859 to enrich the book collection for the Royal Academy by buying some libraries of the elites from the country's

capital, by concluding supply contracts with all the booksellers from Iassy, but also by sending requests to Western printing houses and bookstores.

CUVINTE CHEIE: istorie, bibliotecă, Academia Domnească, Iași, fond carte.

KEYWORDS: history, library, Royal Academy, Iassy, book collection.

***MIHAI EMINESCU ȘI ORGANIZAREA BIBLIOTECII CENTRALE DIN IAȘI
REFLECTATĂ ÎNTR-UN DOSAR DE ANCHETĂ / MIHAI EMINESCU AND THE
ORGANISATION OF THE CENTRAL LIBRARY OF IASSY REFLECTED INTO A
INVESTIGATION FILE***

**Dr. Suzana BODALE,
Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Iași**

REZUMAT: Dosarul cu nr. 11667, deschis la 20 octombrie 1876 de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași, privitor la Mihail Eminescu pentru sustragere conform art. 204 din Codul penal aflat în păstrarea Arhivelor Naționale din Iași, este foarte puțin cunoscut și, în opinia noastră, insuficient analizat. Printre rânduri, acesta dezvăluie atmosfera din cele cinci saloane ale primei Bibliotecii Centrale Ieșene, dar și sistemul de inventariere existent atunci. Alături de patrimoniul mobil, se regăsesc bogate informații despre cel imobil, iar cercetătorul poate afla originea tradiționalului verde prezent și azi în Biblioteca Centrală din Iași. De asemenea, Mihai Eminescu este surprins într-o ipostază inedită, aceea de bibliotecar, preocupat de cercetare, dar și de planurile de corectare a sistemului de inventariere a celor 26000 de volume din instituție.

ABSTRACT: The file no. 11667, kept by the National Archives of Iassy, opened at the 20th of October 1876 by the Iassy Court of law, regarding Mihai Eminescu for stealing of books and furniture from the Central Library of Iassy, it is almost unknown. The file reveals the atmosphere from the five saloons of the first Central Library of Iassy and the inventory system existed at that time. There are a lot of information about the movable and the immovable patrimony of the library and the researcher can find which is the origin of the traditional green met today in all the library. Also, Mihai Eminescu appears like a librarian, very interested in personal research and in the reform of the inventory system of the 26.000 volumes existing into the library.

CUVINTE CHEIE: Mihai Eminescu, Biblioteca Centrală Iași, dosar de anchetă.

KEYWORDS: Mihai Eminescu, the Central Library of Iassy, criminal file.

**TIPĂRITURI ROMÂNEȘTI VECHI APĂRUTE LA MĂNĂȘTIREA NEAMȚ, AFLATE ÎN
COLECȚIILE BIBLIOTECHII METROPOLITANE BUCUREȘTI / OLD ROMANIAN PRINTS
FROM NEAMȚ MONASTERY, IN THE COLLECTIONS OF BUCHAREST
METROPOLITAN LIBRARY**

**Dr. Florin BOGDAN,
Muzeul Național al Unirii Alba Iulia**

REZUMAT: Cercetarea colecțiilor de bibliotecă și a altor instituții specializate, deținătoare de carte veche, a adus în mod constant noi informații cu privire la existența și circulația cărții românești vechi. Prin intermediul studiului de față propunem valoricarea exemplarelor de carte românească veche tipărite la Mănăstirea Neamț și aflate în colecția Bibliotecii Metropolitane din București. Avem în vedere 7 exemplare apărute în anii 1814 (1 carte), 1815 (2 cărți), 1818 (2 cărți) și 1825 (2 cărți), unele dintre acestea păstrând interesante note manuscrise și însemne de proprietate. Cu o singură excepție, lucrarea lui Dimitrie Cantemir – „Descrierea Moldovei” („Descriptio Moldaviae”) –, lucrările au caracter religios, fiind cărți de cult.

ABSTRACT: Research of library collections and other specialised institutions, holders of old book, constantly brought new information about the existence and circulation of old Romanian books. This paper proposes to valorise the copies of old Romanian books printed at Neamt Monastery and currently in the collection of Bucharest Metropolitan Library. We bear in mind seven copies published in 1814 (1 book), 1815 (2 books), 1818 (2 books) and 1825 (2 books), some of these preserving interesting handwritten notes and ownership marks. With one exception, the work of Dimitrie Cantemir – “Descrierea Moldovei” (“Descriptio Moldaviae”) –, the works have a religious theme, being ritualistic books.

CUVINTE CHEIE: carte veche, note manuscrise, însemne de proprietate, Mănăstirea Neamț, Biblioteca Metropolitană București

KEYWORDS: old book, handwritten notes, ownership marks, Neamt Monastery, Bucharest Metropolitan Library

**BIBLIOTECA PREOTULUI ARMAȘU – O COMOARĂ REGĂȘITĂ / THE LIBRARY OF
PRIEST ARMAȘU - A RECOVERED TREASURE**

**Conf. univ. dr. hab. Igor CERETEU,
Institutul de Istorie, Ministerul Educației
și Cercetării (Republica Moldova)
Aculina MIHALUȚA,
Biblioteca Științifică a Universității de
Stat din Bălți (Republica Moldova)**

REZUMAT: Preotul Armașu a slujit în biserica din satul Petreni, raionul Drochia (fostul județ Soroca), Republica Moldova din perioada interbelică până la începutul anilor 90 ai secolului al XX-lea. A fost un iubitor de carte veche bisericească și a format o bibliotecă de sute de cărți bisericești, care a fost confiscată în mare parte de autoritățile sovietice. A continuat să colecteze cărți pentru o altă bibliotecă, astfel încât în urma deplasărilor la Chișinău, Cernăuți, în satele din vecinătate a adunat o altă bibliotecă din cărți în limbile română, slavonă, rusă, germană, franceză și latină, care

după moartea sa a ajuns în proprietatea profesorului Nicorici de la Universitatea „Alec Russo” din Bălți. În mediul științific din Republica Moldova se știa despre existența acestei biblioteci, însă se considera că a dispărut fără urme.

ABSTRACT: Priest Armașu served in the church in Petreni village, Drochia district (former Soroca county), Republic of Moldova from the interwar period until the early 90's of the twentieth century. He was a lover of old church books and formed a library of hundreds of church books, most of which were confiscated by the Soviet authorities. He continued to collect books for another library, so that after traveling to Chisinau, Chernivtsi, in the neighboring villages he gathered another library of books in Romanian, Slavonic, Russian, German, French and Latin, which after his death became the property of Professor Nicorici from the “Alec Russo” University of Bălți. The existence of this library was known in the scientific community of the Republic of Moldova, but it was considered to have disappeared without a trace.

CUVINTE CHEIE: colecție, carte bisericească, preotul Armașu, valorificare, Bălți.

KEYWORDS: collection, church book, priest Armașu, capitalization, Bălți.

***ATITUDINEA FAȚA DE CARTE ȘI ÎNVĂȚĂTURĂ LA PĂRINȚII PUSTIEI / ATTITUDE
TOWARDS BOOKS AND TEACHING OF THE DESERT FATHERS IN 4TH CENTURY***

**Dr. Marius – Ștefan CIULU,
Arhiepiscopia Bucureștilor**

REZUMAT: Deși definit ca neștiutor de carte, Sf. Antonie cel Mare ne este prezent de către biograful său (Sf. Athanasie cel Mare) ca un theodidaktos. Din această calitate de „învățat de Dumnezeu” decurge o anumită atitudine față de învățătura lumească. În prezentarea noastră ne dorim să definim această atitudine atât la părintele monahismului cât și la alte figuri emblematicale ale monahismului egiptean primar.

ABSTRACT: Although defined as ignorant of the book, St. Anthony the Great is presented to us by his biographer (St. Athanasius the Great) as a theodidaktos. From this quality of “God-taught” comes a certain attitude toward worldly teaching. In our presentation we want to define this attitude both to the father of monasticism and to other emblematic figures of primary Egyptian monasticism.

CUVINTE CHEIE: monahism, carte, învățătură, theodidaktos.

KEYWORDS: monasticism, books, knowledge, theodidaktos.

MIȘCAREA RUGULUI APRINS ÎN URMA SF. PAISIE VELICICOVSKI / THE MOVEMENT OF THE BURNING BUSH FOLLOWING ST. PAISIJ VELIČKOVSKIJ

**Padre Elia CITTERIO,
Fratelli Contemplativi di Gesù (Italia)**

REZUMAT: După ce am subliniat, cu cercetările mele despre Filocalia, importanța mediului românesc, am încercat să investighez mișcarea Rugului aprins din secolul trecut la mănăstirea Antim. Aceste cercetări au fuzionat în ultimul meu „Un fuoco che brucia ma non consuma. La preghiera del cuore nella singolare esperienza romana del Roveto Ardente”, Il Cerchio, Rimini 2021, pe care intenționez să o prezint aici în legătură cu rodnicia lucrării Sf. Paisie Velicikovski. O întâlnire fructuoasă între intelectuali și călugări, în spațiul eclezial, cu tradiția hesihasta a rugăciunii inimii, într-un orizont universalist, conform acestui lanț ideal de succesiune patristică: Macarie cel Mare, Maxim Mărturisitorul, Simeon Noul Teolog, Grigorie Sinaitul, Grigorie Palama, Nil Sorsky și Paisie Velicikovski. „Imnul acatist la Rugul Aprins a Maicii Domnului”, în varianta sa definitivă, constituie pecetea spiritualității filocalice românești și esența pură a experienței Ortodoxiei românești din secolul XX.

ABSTRACT: After highlighting, with my research on the Philokalia, the importance of the Romanian environment, I tried to investigate the movement of the Burning Bush of the last century at the Antim monastery. These researches have converged in my latest volume “Un fuoco che brucia ma non consuma. La preghiera del cuore nella singolare esperienza romana del Roveto Ardente”, Il Cerchio, Rimini 2021, which I intend to present here in relation to the fruitfulness of the work of St. Paisij Velichkovskij. A fruitful encounter between intellectuals and monks, within the ecclesial space, with the hesychastic tradition of prayer of the heart, in a universalistic horizon, according to this ideal chain of patristic succession: from Macarius the Great to Maximus Confessor, Simeon new Theologian, Gregory Sinaita, Gregory Palamas, Nil Sorsky and Paisij Veličkovskij. The “Akatist Hymn to the Burning Bush of the Mother of God”, in its definitive version, constitutes the seal of Romanian philokalic spirituality and the pure essence of the experience of Romanian Orthodoxy of the twentieth century

CUVINTE CHEIE: isihie, rugăciune, tradiție filocalică.

KEYWORDS: hesychasm, prayer, philokalic spirituality.

DIN TRECUTUL TIPOGRAFIEI MĂNĂSTIRII NEAMȚ. DOCUMENTE INEDITE / FROM THE PAST OF THE NEAMȚ MONASTERY PRINTING HOUSE. UNPUBLISHED DOCUMENTS

**Prof. Costin CLIT,
Colegiul Național „Cuza Vodă” din Huși, jud. Vaslui**

REZUMAT: Vizita tipografului Mihail Strelbițki la mănăstirea Neamțului din 1800 va fi urmată de punerea în aplicare a făgăduinței făcută economului Dosithei, viitor stareț, de a dăruia o tipografie. Organizarea tiparniței, dorință neîndeplinită a starețului Paisie Velicovschi, este considerată a fi între anii 1800 și 1807, prima carte imprimată fiind Viețile Sfinților (1807), în timp ce pomelnicul mănăstirii Neamț consemnează începerea vieții tipografice în timpul starețului Dosithei (mai 1805 – 1808/1809), decedat la 8 noiembrie 1810. Prin studiul de față încercăm să punem în valoare

numeroase documente inedite care întregesc demersul istoric al cercetătorilor care s-au ocupat de trecutul tipografiei.

ABSTRACT: The visit of the typographer Mihail Strelbițki to the Neamț monastery from 1800 will be followed by the implementation of the promise made to the economist Dosithei, future abbot, to give a printing house. The organization of the printing press, an unfulfilled wish of the abbot Paisie Velicicovschi, is considered to be between 1800 and 1807, the first printed book being The Lives of the Saints (1807), while the memorial of the Neamț Monastery records the beginning of the printing life during the abbot Dosithe (May 1805 – 1808/1809), who died on November 8, 1810. Through this study we try to highlight numerous unique documents that complete the historical approach of the researchers who dealt with the past of printing.

CUVINTE CHEIE: Mănăstirea Neamț, tipografie, cărți, cultură, documente

KEYWORDS: Neamț Monastery, printing house, books, culture, documents

***DE CE AM CREAT UN MUZEU AL ARTELOR GRAFICE IN ROMANIA? / WHY WE
CREATED A PRINTING MUSEUM IN ROMANIA?***

**Ion-Ștefan GEORGESCU,
Asociația Moara de Hârtie**

REZUMAT: Comunicarea prezintă concepția și alcatuirea colecției Atelierului-muzeu Moara de hartie din Comana, ce reunește echipamente de tipar și legătorie de carte din sec. XIX-XX, precum și modul în care colecția este prezentată publicului.

ABSTRACT: The paper is describing the concept behind and the content of The Comana Paper Mill Living Museum collection of 19th and 20th century graphical arts equipment as well as the way it is being presented to the public.

CUVINTE CHEIE: tipar, legătorie, arte grafice

KEYWORDS: printing, bookbinding, graphical arts

***VIAȚA ȘI OPERA LUI PAISIE VELICIKOVSKI ÎN OPERA LUI ANDRONIC POPOVICI /
THE LIFE AND WORK OF PAISIE VELICIKOVSKI IN THE WORKS OF ANDRONIC
POPOVICI***

**Conf. univ. dr. hab. Ion GUMENĂI,
Institutul de Istorie, Ministerul Educației
și Cercetării (Republica Moldova)**

REZUMAT: Materialul se referă la problema privind reflectarea vieții și operei lui Paisie Velicikovski în opera lui Andronic Popovici, mai corect la volumele III-V, volumele III și IV referindu-se la viața acestuia, iar în volumul V fiind adunate o serie de scrieri a starețului de la Neamț, din lucrarea Istoria Sfintelor mănăstiri Neamț și Secu. Considerându-se un urmaș al

Sfântului Paisie, Andronic de fapt din cele zece volume a lucrării cu referire la Neamț și Secu, trei le consacră anume lui Paisie de la Neamț, considerând necesar ca viața monahală să fie orientată anume după exemplul vieții și operei lui Paisie Velicikovski din care cauză și accentul este pus pe această personalitate marcantă.

ABSTRACT: The material refers to the problem of reflecting the life and work of Paisie Velicikovski in the work of Andronic Popovici, more correctly to volumes III-V, volumes III and IV referring to his life, and in volume V being collected a series of writings of the abbot from Neamț, from the work History of the Holy Neamț and Secu Monasteries. Considering himself a descendant of Saint Paisie, Andronicus, in fact, of the ten volumes of the work referring to Neamț and Secu, three are dedicated to Paisie de la Neamț, considering it necessary that the monastic life be guided by the example of his life and work. Paisie Velicikovski, which is why the emphasis is on this outstanding personality.

CUVINTE CHEIE: Paisie Velicikovski, Andronic Popovici, monahism.

KEYWORDS: Paisie Velicikovski, Andronic Popovici, monasticism.

***CĂRȚI DIN BIBLIOTECA MĂNĂȘTIRII SINAIA DĂRUITE DE SF. GRIGORIE DASCĂLUL
/ BOOKS FROM SINAIA MONASTERY LIBRARY, GIVEN BY ST. GREGOIRE THE
TEACHER***

**Protos. dr. Mihail HARBUZARU,
Mănăstirea Sinaia**

REZUMAT: Mănăstirea Sinaia a fost construită în 1690 de Marele Spătar a Țării Românești, Mihai Cantacuzino. În 1860 avea 81 de viețuitori, și a avut relații strânse cu mănăstirile paisiene Neamț, Cernica și Căldărușani. Starețul Iustin a venit înainte de 1800 la Sinaia de la Neamț, împreună cu un copist, Meletie ieromonahul. În timpul stăreției lui Iustin la Sinaia au activat copiiștii Dometie Monahul, Arhim. Gherasim Rătescu, Protos. Naum Râmnicianu. La Sinaia exista o școală monahală la care veneau chiar și monahi din alte județe. Sf. Grigorie Dascălul, Mitropolitul Ungro-Vlahiei, cunoscut paisian, a dăruit mănăstirii Sinaia în 1833 sau 1834 trei cărți care poartă aceeași însemnare: „Hărăzită de prea sfinția sa părintele mitropolitul Kir Grigorie, la Mănăstirea Sinaia”. Ele sunt: „Puțul”, „Împărțirea de grâu” (ambele scrise de Sf. Ioan Gură de Aur), precum și Epistolie de obște a lui Fotie, tipărite la Buzău în 1832-1833.

ABSTRACT: The Sinaia Monastery was built in 1690 by the nobleman Mihai Cantacuzino. In 1860 it had 81 inhabitants, and had close relations with the Paisian monasteries of Neamț, Cernica and Căldărușani. The abbot Justin came to Sinaia from Neamț before 1800, along with a Meletie the Hieromonk, a scribe. While Justin was abbot at Sinaia, the copyists were Dometie the Monk, Archimandrite Gherasim Rătescu, Protos. Naum Râmnicianu. In Sinaia there was a monastic school to which even monks from other counties used to come. St. Gregory the Teacher, the Metropolitan of Wallachia, a well-known paisian, gifted to Sinaia Monastery in 1833 or 1834 three books bearing the same annotation: “A gift from His Holiness, Father Metropolitan Gregory, for Sinaia Monastery”. These are: “Puțul”, “Împărțirea de grâu” (both written by St. John Chrysostom), as well as Epistolie de obște a lui Fotie, printed in Buzău in 1832-1833.

CUVINTE CHEIE: Mănăstirea Sinaia, Arhim. Iustin, paisianism, Sf. Grigorie Dascălul.

KEYWORDS: Sinaia Monastery, Archim. Justin, paisianism, Saint Gregory the Teacher.

***DOCUMENTE DE ARHIVĂ RELATIVE LA ISTORIA INSTITUTULUI BATTYANIAN,
INVENTARIATE CA MANUSCRISE. STUDIU DE CAZ PE UN FONDUL VIII ȘI XII /
DOCUMENTS D'ARCHIVES RELATIFS À L'HISTOIRE DE L'INSTITUT BATTYANIEN,
INVENTORIÉS SOUS FORME DE MANUSCRITS. ETUDE DE CAS SUR UN FONDS VIII
ET XII***

**Dr. Doina HENDRE BIRO,
Centrul CODEX, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj**

REZUMAT: Biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia, filială a Bibliotecii Naționale a României, constituită din fonduri de carte occidentală, manuscrise, incunabule și colecții de documente ale episcopului Ignác Batthyány, a primit spre păstrare la începutul secolului XX documentele arhivei Capitlului de Alba Iulia și ale Conventului Cluj-Mănăstur, ordonate conform registrelor capitulare în lăzi de zinc. Abia după 1962 au fost inventariate, alături de alte documentele aduse de la Episcopia romano-catolică după naționalizarea instituției, ca bunuri ale bibliotecii. După 2000 s-a constituit al doilea fond arhivistic sub denumirea de Arhiva Majlath. Dar pentru simplificare, o bună parte din documentele aduse aici, au fost grupate în dosare și înregistrate incorect, ca manuscrise. Expunerea restituie rezultatele obținute după studierea numitelor manuscrise, care conțin documente relative la istoria bibliotecii și a observatorului astronomic și la istoria învățământului religios la Alba Iulia. Documente care completează o viitoare monografie a prestigioasei instituții.

RESUMÉ: La Bibliothèque Batthyaneum d'Alba Iulia, filiale de la Bibliothèque Nationale de Roumanie, qui comprend des livres occidentaux, des manuscrits, des incunables et des collections de documents de l'évêque Ignace Batthyány, avait reçu au début du XXe siècle, en dépôt, les documents des archives du Chapitre d'Alba Iulia et du couvent Cluj-Mănăstur, disposés selon les registres du Chapitre dans des boîtes en zinc. Ce n'est qu'après 1962 qu'ils ont été inventoriés comme patrimoine de la bibliothèque, tout comme d'autres documents apportés de l'épiscopat romain catholique après la nationalisation de l'institut. Après 2000, un deuxième archive y a été créé, les Arhives Majlath. Cependant pour simplifier les tâches, une grande partie des documents apportés ont été regroupés dans des dossiers et enregistrés à tort en tant que manuscrits. Ma présentation rend compte des résultats obtenus après avoir étudié les soi-disant manuscrits, qui contiennent des documents relatifs à l'histoire de la bibliothèque et de l'observatoire astronomique et à l'histoire de l'enseignement religieux à Alba Iulia. Des riches documents qui complètent une prochaine monographie de la prestigieuse institution.

CUVINTE CHEIE: Biblioteca Batthyaneum, documente de arhivă, manuscrise.

MOT CLEF: Bibliothèque Batthyaneum, Alba Iulia, documents d'archives, manuscrits.

***TIPOGRAFUL SAS DIN SIBIU, PETRUS BARTH (1745-1801) ȘI CĂRȚILE ROMÂNEȘTI
TIPĂRITE DE EL / THE TRANSYLVANIAN GERMAN TYPOGRAPHER FROM SIBIU,
PETRUS BARTH (1745-1801) AND THE ROMANIAN BOOKS PRINTED BY HIM***

**Lect. univ. dr. Constantin ITTU,
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu**

REZUMAT: Tipograful sas Petrus Barth (1745-1801) a aparținut unei adevărate dinastii de tipografi din sudul Transilvaniei, mai precis din Sibiu. El a moștenit tipografia de la antecesorii săi, mai precis de la bunicul său, Johann I Barth (1670-1746) și de la tatăl Johann II Barth (1702-1782). Petrus Barth și-a dat seama că, în coordonatele epocii sale, românii ortodocși din Transilvania reprezintă un potențial ridicat în materie de carte tipărită – iar aceasta, nu doar în ce privește cartea de cult, cu alte cuvinte, literatura devoțională. Pentru ca să-și atingă scopul, el și-a înzestrat tipografia cu litere chirilice, ajungând astfel la concurență cu tipografiile din Blaj și Viena. Exemplele de „Ceaslov”, „Psaltire” și „Acatist” sunt câteva dovezi de literatură devoțională ortodoxă, în vreme ce „Gramatica românească” a lui Radu Tempea (tipărită în 1791), „Alexândria” (1794) ori „Esopia” (1795) aparțin cărților populare.

ABSTRACT: The Transylvanian German Petrus Barth (1745-1801) belonged to a “dynasty” of typographers from Southern Transylvania, to be more precise, from Sibiu. He inherited the typography from his ancestors, namely from his grandfather Johann I Barth (1670-1746), and from his father Johann II Barth (1702-1782). Petrus Barth realized that in his time the Orthodox Romanians from Transylvania represented a huge potential in the matter of printed books – not only in the field of devotional literature. For his purpose, Petrus Barth bought a set of Cyrillic letters, thus being in competition with the printing houses of Blaj and Vienna. “Ceaslovul” (The Book of Hours), “Psaltirea” (The Psalter), as well as “Acatistul” (The Akathist) are a few examples of devotional Romanian Orthodox books printed by Petrus Barth, while Radu Tempea’s “Gramatica românească” (printed in 1797), “Alexândria” (1794) or “Esopia” (1795) belonged to the popular literature.

CUVINTE CHEIE: Petrus Barth, tipograf, tipografie, Sibiu, cărți românești tipărite în Transilvania

KEYWORDS: Petrus Barth, typographer, printing house, Sibiu, Transylvanian Romanian printed books

***DOUĂ MANUSCRISE COPIATE DE SAMOIL, DASCĂL AL ȘCOLII GRĂNICEREȘTI DIN
RAGLA / TWO MANUSCRIPTS COPIED BY SAMOIL, A TEACHER AT THE BORDER
SCHOOL IN RAGLA***

**Prof. univ. dr. Olimpia MITRIC,
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava**

REZUMAT: Cum se știe, regimentele grănicerești (1762-1851) au fost înființate de către Curtea de la Viena pentru apărarea graniței transilvănene. În ținutul năsăudean a funcționat „Regimentul al II-lea grăniceresc năsăudean”, constituit din 44 comune grănicerești, între care se afla și Ragla. În toate aceste comune s-au întemeiat școli grănicerești. În colecțiile de manuscrise ale mănăstirilor Sucevița și Dragomirna se păstrează două manuscrise românești („Minei-Prăznicar” și „Osmoglasnic”) realizate de „dascălul Samoil din Ragla, de la al doilea regiment rumănesc, din

companie 2”, în anii 1783 și 1805. Deși stângace, ilustrația și elementele de ornamentică, în negru și chinovar, prezintă interes. După o circulație în Ardeal, manuscrisele ajung în localități din ținutul Dornei, apoi în colecțiile amintite.

ABSTRACT: As is well known, the border regiments (1762-1851) were set up by the Vienna Court to defend the Transylvanian border. In the Năsăud region, the “Second Năsăud Border Guard Regiment” functioned, consisting of 44 border communes, including Ragla. Border schools were established in all these communes. In the collections of manuscripts of the monasteries Sucevița and Dragomirna are kept two Romanian manuscripts (“Minei-Prăznicar” and “Osmoglasnic”) made by “the teacher Samoil from Ragla, from the second Romanian regiment, from company 2”, in 1783 and 1805. Although clumsy, the illustration and the ornamental elements, in black and cinnabar, are of interest. After a circulation in Transylvania, the manuscripts arrive in localities from Dorna county, then in the mentioned collections.

CUVINTE CHEIE: Dascălul Samoil, școala grănicerească din Ragla, manuscrise românești.

KEYWORDS: Teacher Samoil, Ragla border school, Romanian manuscripts.

***SF. IERARH SAVA BRANCOVICI – BIBLIOTECAR AL MĂNĂȘTIRII COMANA / ST.
HYERARCH SAVA BRANCOVICI – LIBRARIAN AT THE COMANA MONASTERY***

**Arhim. Dr. Mihail MUSCARIU,
Mănăstirea Comana, Episcopia Giurgului**

REZUMAT: Dorind să vadă obiceiurile popoarelor dimprejur și dobândind învoirea tatălui său, Simion Brancovici își purtă anii tinereților prin Ungaria, prin Serbia și prin Bulgaria, pentru ca în cele din urmă, trecând Dunărea în Țara Românească, să se îndrepte spre mănăstirea Comana, unde se găsea retras unchiul său, Longhin. Acesta îl primi „cum se cade și cu bucurie, ca pe un nepot al său și nu voi să-l îngăduie dela sine câtăva vreme”. În timpul șederii lui la unchiul său, va fi căutat tânărul Simion să se deprindă cu zugrăvirea icoanelor, pe care Longhin le făcea din înalte porunci domnești, având ascultarea de schevofilax – bibliotecar, și va fi continuat adâncirea celor de care abia începuse să se împărtășească în scurta ședere printre ai săi, a poruncilor Sfintei Scripturi.

ABSTRACT: Wanting to see the customs of the surrounding peoples and gaining the will of his father, Simion Brancovici spent his youth in Hungary, Serbia and Bulgaria, so that finally, crossing the Danube in Wallachia, he would go to the Comana Monastery, where his uncle Longhin was retired. He received him “as he falls gladly, like a nephew of his, and I will not allow him for himself for a while”. During his stay with his uncle, the young Simion will be sought to become accustomed to the painting of icons, which Longhin made from high royal orders, having the obedience of schevofilax – librarian, and will continue the deepening of those with whom he had just begun to share in the short stay among his people, of the commandments of Holy Scripture.

CUVINTE CHEIE: Sf. Sava Brancovici, Longhin Brancovici, Comana, bibliotecar.

KEYWORDS: St. Sava Brancovici, Longhin Brancovici, Comana Monastery, librarian.

VIAȚA ȘI OPERA SF. PAISIE DE LA NEAMȚ (VELICIKOVSKI) REFLECTATĂ ÎN PRESA ORTODOXĂ. STUDIU DE CAZ: REVISTA BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ / THE LIFE AND WORKS OF ST. PAISIE OF NEAMȚ (VELICIKOVSKI) REFLECTED IN THE ORTHODOX PRESS. CASE STUDY: BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ JOURNAL

**Dr. Silviu – Constantin NEDELCU,
Biblioteca Academiei Române**

REZUMAT: Lucrarea de față nu își propune altceva decât să readucă în atenția cercetătorilor o serie de articole și studii publicate în revista Biserica Ortodoxă Română de la București, cu privire la viața și activitatea Sfântului Paisie de la Neamț (Velicikovski). Ne referim la un număr de 9 texte publicate în revista Biserica Ortodoxă Română, buletinul oficial al Patriarhiei Române, între anii 1928 și 2002. Textele respective, o bună parte dintre ele fiind recenzii, vin să completeze o bibliografie necesară și indispensabilă astăzi celor care doresc să studieze diferite aspecte ale personalității Sfântului Paisie de la Neamț.

ABSTRACT: This paper aims to bring to the attention of researchers a series of articles and studies published in the journal Romanian Orthodox Church in Bucharest, on the life and work of the Holy Land of Neamt (Velicikovski). We refer to a number of 9 texts published in the magazine Romanian Orthodox Church, the official bulletin of the Romanian Patriarchate, between 1928 and 2002. Those texts, many of them being reviews, come to complete a necessary and indispensable bibliography today for those who wish to study different aspects of the personality of Saint Paisie from Neamt.

CUVINTE CHEIE: Sf. Paisie de la Neamț (Velicikovski), presa ortodoxă, Revista Biserica Ortodoxă Română.

KEYWORDS: St. Paisie of Neamt (Velicikovski), Orthodox press, Biserica Ortodoxă Română journal.

INSTRUMENTE DE CATEHIZARE DESTINATE PAVLICHINIILOR DIN BULGARIA DE NORD ȘI ȚARA ROMÂNEASCĂ (SEC. XVII-XIX) / CATECHETICAL INSTRUMENTS FOR THE PAVLICANS OF NORTHERN BULGARIA AND WALLACHIA (17TH-19TH CENTURIES)

**Dr. Marius OANȚĂ,
cercetător independent**

REZUMAT: Prin prezenta cercetare ne propune să evidențiem cele mai relevante instrumente de catehizare utilizate în spațiul balcanic, publicate la Roma, sub îndrumarea Congregației „Propaganda Fide”, între secolele XVII-XIX. Aceste tipărituri erau destinate catehizării credincioșilor catolici, bulgari aparținând de ritului latin, cu precădere a celor din Bulgaria de Nord și Țara Românească. În Regiunea Plevna, în apropierea Dunării, se afla, sub jurisdicția episcopului de Nicopole, o minoritate confesională și lingvistică, comunitate de credință care, sub influența nefastă a Imperiului Otoman, părăsește patria natală pentru a se stabili în proximitatea Bucureștiului. Pavlichienii vor beneficia de catehizare, nu doar în Bulgaria, ci și în Țara Românească, spațiu unde vor apărea, în etape succesive, și alte catehisme elaborate de misionarii catolici pentru edificarea acestei populații endogame.

ABSTRACT: With the present research we aim to highlight the most relevant catechesis tools used in the Balkan area, published in Rome, under the guidance of the Congregation “Propaganda Fide”, between the seventeenth and nineteenth centuries. These publications were intended for the catechesis of Catholic believers, Bulgarians belonging to the Latin rite, especially those from Northern Bulgaria and Wallachia. In the Pleven Region, near the Danube, there was, under the jurisdiction of the Bishop of Nicopolis, a confessional and linguistic minority, a community of faith which, under the unfortunate influence of the Ottoman Empire, left its homeland to settle near Bucharest. The Pavlichians will benefit from catechesis, not only in Bulgaria, but also in Wallachia, a space where other catechisms elaborated by Catholic missionaries for the edification of this endogamous population will appear in successive stages.

CUVINTE CHEIE: catehisme, instrumente de catehizare, pavlichieni.

KEYWORDS: catechisms, catechesis instruments, pavlichians.

BIBLIOTECI ȘI EDITURI ALE ROMÂNILOR DIN AFARA GRANIȚELOR ÎN ANII RĂZBOIULUI RECE (1948-1989) / LIBRARIES AND PUBLISHING HOUSES OF ROMANIANS ABROAD DURING THE COLD WAR (1948-1989)

**Drd. Andreea Iustina OPRÎȘ,
Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române**

REZUMAT: Opoziția la regimul comunist din România s-a manifestat atât în interiorul granițelor, cât și în străinătate, în exil. Aproape jumătate de secol, exilații români (politicieni, diplomați, scriitori, oameni de cultură, profesori universitari, preoți, arhitecți, juriști, ziariști, bibliotecari, ș.a.) au desfășurat o activitate variată, politico-diplomatică, militară, jurnalistică, umanitară/filantropică, dar mai ales culturală. Scopul activității culturale a fost acela de a salva și proteja nealterate de ideologia comunistă limba, cultura și istoria române, precum și de a le promova în afara granițelor. Pentru atingerea acestui deziderat, au înființat numeroase organizații, comitete, consilii, ligi, uniuni, asociații, societăți, institute, centre, cenacluri, dar și edituri și biblioteci. Comunicarea își propune să prezinte deopotrivă editurile și bibliotecile exilului românesc anticomunist, intrinsec legate în multe momente. Acestea au apărut și existat prin mari eforturi, de multe ori individuale sau oricum ale unui grup restrâns de persoane. Au fost puține la număr și au fost răspândite în toate colțurile lumii libere. Însă, și prin intermediul lor, românii nevoiți să ia calea exilului au reușit să creeze și să mențină o Românie în libertate, o Românie alternativă în străinătate celei din interiorul frontierelor naturale, care a salvat și creat un patrimoniu cultural românesc autentic.

ABSTRACT: Opposition to the communist regime in Romania has been manifested both within borders and abroad, in exile. Almost half a century, Romanian exiles (politicians, diplomats, writers, cultural figures, university professors, priests, architects, lawyers, journalists, librarians, etc.) have carried out a fruitful and various activity, political-diplomatic, military, journalistic, humanitarian/philanthropic, but especially cultural. The purpose of the cultural activity was to save and protect the Romanian language, culture and history unaltered by the communist ideology, as well as to promote them abroad. In order to achieve this goal, they have established numerous organizations, committees, councils, leagues, unions, associations, societies, institutes, centers, literary circles, but also publishing houses and libraries. The aim of this paper is to present both the publishing houses and libraries of the Romanian anticommunist exile, connected to each other at many times. They arose and existed through enormous material efforts, often individual or anyway of a small group of people. These were very few and spread across all corners of the free world.

Including through the setting-up of publishing houses and libraries abroad, Romanian exiles managed to create and maintain a so-called Romania in freedom, an alternative Romania abroad to that within the natural borders, that succeeded to save an authentic Romanian cultural heritage.

CUVINTE CHEIE: Război Rece, exilul românesc anticomunist, edituri ale exilului postbelic, biblioteci ale exilului postbelic

KEYWORDS: Cold War, Romanian anticommunist exile, publishing houses of Romanian post-war exile, Romanian libraries abroad

STEMA ȘI STIHURILE LA STEMĂ ȚĂRII REGĂSITE ÎN LUCRAREA MĂRGĂRITARE (BUCUREȘTI, 1691) / THE COAT OF ARMS AND THE POEM TO THE COAT OF ARMS FOUND IN THE WORK MĂRGĂRITARE (BUCUREȘTI, 1691)

**Dr. Alexandru-Daniel Piticari,
Biblioteca Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca**

REZUMAT: După urcarea pe tronul Țării Românești, Constantin Brâncoveanu a continuat și a desăvârșit politicile economice, sociale și cultural-tipografice ale unchiului său, fostul domn Șerban Cantacuzino. În acel climat de efervescență culturală și scriitoricească a văzut lumina tiparului și culegerea de omilii intitulată „Mărgăritare”, atribuite Sfântului Ioan Gură de Aur. Traducătorii culegerii de omilii, din limba greacă în limba română, au fost frații Radu și Șerban Greceanu. Se consideră că cei doi frați cărturari au efectuat traducerea în limba română având în fața lor ediția greacă a omiliilor lui Ioan Gură de Aur, tipărită la Veneția în anul 1675. Poezia la stemă este alcătuită din 8 versuri, imprimate pe verso-ul paginii de titlu. Stema acompaniază epigraful heraldic, gravorul însemnului armoriat inspirându-se din punct de vedere compozițional din stemele regăsite în cărțile tipărite în Țara Românească anterior anului 1691. Stema este maiestuos redată și realizează un „corp comun” cu stihurile heraldice.

ABSTRACT: After ascending the throne of Wallachia, Constantin Brâncoveanu continued and completed the economic, social and cultural-typographic policies of his uncle, the former prince Șerban Cantacuzino. In that climate of cultural and writing effervescence saw the light of the press the collection of homilies entitled, “Mărgăritare”, attributed to Saint John Chrysostom. The translators of the homilies, from Greek into Romanian, were the brothers Radu and Șerban Greceanu. It is considered that the two scholarly brothers translated , “Mărgăritare” into Romanian following the Greek edition of the homilies of Saint John Chrysostom, printed in Venice in 1675. The poem to the coat of arms consists of 8 verses, printed on the back of the title page. The coat of arms accompanies the heraldic epigraph, the engraver of the armorial insignia being inspired from a compositional point of view from the coats of arms found in the books printed in Wallachia before 1691. The coat of arms is majestically rendered and creates a “common body” with heraldic verses.

CUVINTE CHEIE: Țara Românească, secolul al XVII-lea, heraldică, stemă, poem la stemă.

KEYWORDS: Wallachia, the 17 century, heraldry, coat of arms, poem to the coat of arms.

***ARTA MONUMENTALĂ – LIMBAJ ȘI EXPRESIE VIZUALĂ / MONUMENTAL ART –
LANGUAGE AND VISUAL EXPRESSION***

**Prof. univ. dr. habil. Dumitru SORICA,
Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”,
Universitatea din București**

REZUMAT: Din adâncurile tainice, arta apare ca o revelație copleșitoare, continuatoare a creației lui Dumnezeu, cu o ordine și structură similară divinului, alcătuiind o lume specială, mobilizând trăiri și reflexii. Materialul din care se plămăiește arta este tot din natură, dar o idee, un gând, un spirit, o intervenție, silește materia să ia o formă, o culoare, o lumină, ridicând-o la o demnitate de semn s-au simbol, înfățișând o prezență generatoare de emoții pentru suflet și o scoatere la lumină a unui adevăr. Opera de artă e o bucată de materie naturală supusă intervenției omului care prelucrând-o lasă ceva din sufletul propriu spre a parcurge și sfida timpul vieții lumești.

ABSTRACT: From the mysterious depths, art appears as an overwhelming revelation, a continuation of God's creation, with an order and structure similar to the divine, forming a special world, mobilizing feelings and reflections. The material from which art is formed is also of nature, but an idea, a thought, a spirit, an intervention, forces the matter to take a form, a color, a light, raising it to a dignity of sign were symbol, depicting an emotion-generating presence for the soul and bringing a truth to light. The work of art is a piece of natural matter subjected to the interventions of man who, by processing it, leaves something of his own soul to go through and defy the time of worldly life.

CUVINTE CHEIE: limbaj vizual, expresie, artă sacră

KEYWORDS: monumental, visual language, expression, sacred art

***SCURT ISTORIC AL BIBLIOTECII FACULTĂȚII DE TEOLOGIE ORTODOXĂ DIN
BUCUREȘTI / BRIEF HISTORY OF THE LIBRARY OF THE FACULTY OF ORTHODOX
THEOLOGY IN BUCHAREST***

**Pr. Drd. George Iulian TATU,
Școala Doctorală a Facultății de Litere, Universitatea din București
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București**

REZUMAT: Istoria ne-a dovedit de-a lungul timpului ca Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București a devenit una dintre facultățile de referință în domeniul teologic, deoarece activitatea sa principală de învățământ este legată de învățăturile creștine ale Bisericii Ortodoxe Române. Biblioteca facultății constituie un tezaur de documente și cărți teologice care trebuie sistematizate într-un mod cât mai accesibil publicului și cititorilor. Dezvoltarea colecțiilor biblioteconomice a contribuit la cercetările teologice necesare studenților, masteranzilor, doctoranzilor, cercetătorilor și profesorilor în activitatea lor.

ABSTRACT: History has shown us over time that the Faculty of Orthodox Theology “Justinian Patriarch” in Bucharest has become one of the leading faculties in theology, because its main educational activity is related to the Christian teachings of the Romanian Orthodox Church. The faculty library is a treasure trove of theological documents and books that must be systematized in a way that is as accessible as possible to the public and readers. The development of library

collections has contributed to the theological research needed by students, masters, doctoral students, researchers and teachers in their work.

CUVINTE CHEIE: Patriarhul Justinian, Biblioteca Facultății de Teologie din București, dezvoltarea colecțiilor.

KEYWORDS: Patriarch Justinian, Library of the Faculty of Theology in Bucharest, development of collections.

CĂRȚI DIN OBȘTEA STAREȚULUI PAISIE VELICICOVSCHI PĂSTRATE ÎN BIBLIOTECA EPARHIALĂ DE LA ROMAN / BOOKS FROM ABBOT PAISIE VELICICOVSCHI'S PARISH, KEPT IN THE DIOCESAN LIBRARY IN ROMAN

**Pr. dr. Aurel – Florin ȚUSCANU,
Arhiepiscopia Romanului și Bacăului**

REZUMAT: Fondul de carte veche românească de la Centrul eparhial Roman cuprinde un număr de 287 de titluri (1.110 exemplare), între care se pastrează și câteva cărți de cult din obștea starețului Paisie. Mănăstirea Secu avea unele proprietăți în vecinătatea Episcopiei Romanului, între care și satul Brătești unde a fost ridicată o bisericuță de lemn, metoc al mănăstirii Secu, unde au fost aduse aceste carti de cult la care facem referire. Prezența acestor tipărituri în Biblioteca eparhială de la Roman confirmă fenomenul cultural istoric al circulației vechilor noastre scrieri în spațiul românesc, dintr-o provincie în alta, dintr-o localitate în alta, dintr-o posesiune în altă posesiune, după cum spun numeroasele note înscrise pe paginile lor, prin care s-a păstrat unitatea de neam și de credință.

ABSTRACT: The Romanian old book collection from the Diocesan Center in Roman includes a number of 287 titles (1.110 copies), among which some religious books from abbot Paisie's church community. The Secu Monastery had some estates in the vicinity of Roman's Episcopate, including the village of Brătești, where a small wooden church was built. The wooden church served as a branch in respect to the monastery, and it was there where the religious books mentioned above were brought. The presence of these prints in the Diocesan Library in Roman stands as proof that the historical and cultural phenomenon of book circulation in the Romanian territory was real. Books travelled from one village or town to another; they transferred from somebody's personal belongings to another's. Numerous notes found on pages of these books tell us so. The inscriptions on the pages are marks that via all the circulation, the nation's unity and faith were well-preserved.

CUVINTE CHEIE: Episcopia Romanului, Biblioteca eparhială Roman, Mănăstirea Secu.

KEYWORDS: Diocesan Center in Roman, Diocesan Library Roman, Secu Monastery.

***IMPORTANȚA OPEREI TIPICONALE ȘI PRAVILNICE A SF. PAISIE VELICICOVSKI
PENTRU ORGANIZAREA MĂNĂȘTIRILOR DRAGOMIRNA, SECU ȘI NEAMȚ / THE
IMPORTANCE OF THE TYPICAL AND RIGHTEOUS WORK OF ST. PAISIE
VELICIKOVSKI FOR THE ORGANIZATION OF THE DRAGOMIRNA, SECU AND NEAMȚ
MONASTERIES***

**Protos. Asist. univ. dr. Maxim VLAD,
Facultatea de Teologie, Universitatea „Ovidius” din Constanța**

REZUMAT: Sf. Paisie de la Neamț a încercat să schimbe forma Tipicului Monahal, așa cum se prezenta în acel moment, introducându-i mai multă flexibilitate și reorientând monahismul cenobitic, astfel încât să se concentreze mai mult pe viața rugăciunii lăuntrice. Tiparele monahismului devenite tradiționale în Ortodoxie în vremea lui, și anume separarea stilului monahal chinovial (de viață comună), axat pe respectarea regulilor exterioare (formale) de rugăciune, de stilul de viață mai ascetic al călugărilor sihaștri, au fost zdruncinate de Sf. Paisie care a vrut să readucă mai aproape cele două moduri de viață, arătând că sunt căi spirituale distincte, dar nu separate. Sfântul Paisie a introdus aproape o nouă regulă de viață monahală care se baza pe idealul isihastic al rugăciunii neîncetate a inimii. Datorită acestei juxtapuneri ciudate, el a putut să reînnoiască monahismul ortodox în toată Europa de Est, iar efectele reînnoirii sale continuă să marcheze lumea ortodoxă până în zilele noastre.

ABSTRACT: Saint Paisius of Neamț tried to change the shape of the Monastic Typikon as it had become established in his own day, by introducing more flexibility into it, and by reorienting coenobitic monasticism so as to have a sharper focus on the interior life of prayer. Patterns of monasticism that had become traditional in Orthodoxy in his time, namely the separation of the coenobitic (common life) style of monastery with its orientation around the formal offices of prayer, from the more eremitical lifestyle of solitary mystics, were shaken up by St. Paisius who wanted to bring the lifestyles more closely back together; as distinctive, but not separate, spiritual paths. St. Paisius introduced almost a new rule of monastic life that was based on the hesychastic ideal of ceaseless prayer of the heart. Because of that strange juxtaposition he was able to renew Orthodox monasticism throughout Eastern Europe, and the effects of his renovation continue to mark the Orthodox world to this day.

CUVINTE CHEIE: monahism, tipic, cenobitic, rugăciunea inimii, reînnoire.

KEYWORDS: monasticism, typikon, coenobitic, prayer of the heart, renovation.

***ACCESIBILIZAREA COLECȚIILOR PATRIMONIALE CONSTITUITE AD-HOC /
ACCESSIBILITY OF HERITAGE COLLECTIONS SET UP AD HOC***

**Drd. Petruța-Mihaela VOICU,
Școala Doctorală de Litere, Științe Umaniste și Aplicate,
Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și
Tehnologie „George Emil Palade”, Târgu Mureș
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București**

REZUMAT: Instituții patrimoniale, bibliotecile conservă și pun în valoare o parte importantă a tezaurului cultural național scris, prin integrarea la nivel național a resurselor documentare și

informaționale, deschizând o cale către cunoaștere, în general, și către cunoașterea culturii și spiritualității românești, în special. Bibliotecile, prin funcțiile lor specifice, și-au demonstrat, rolul de instituții strategice menite să ofere reperele culturale fundamentale necesare unei societăți, având ca scop acumularea, tezurizarea și accesul la patrimoniul cultural al unei nații, patrimoniu constituit din colecții și fonduri documentare variate ca suport, conținut și limbă, dar și ca format și tipologie. În cadrul politicilor de susținere permanentă a valorilor culturale, bibliotecile trebuie să asigure conservarea patrimoniului național, în seama lor aflându-se și transmiterea valorilor spirituale ale poporului român. Cultura, ca factor fundamental al identității naționale, ar trebui să impună prin politici specifice protejarea și promovarea valorilor patrimoniale într-o manieră durabilă și echilibrată, conferind unui popor identitate națională și atribute valorice.

ABSTRACT: Heritage institutions, libraries preserve and capitalize an important part of the written national cultural treasure, by integrating at national level the documentary and informational resources, opening a way to knowledge, in general, and to the knowledge of Romanian culture and spirituality, in particular. Libraries, through their specific functions, have demonstrated their role as strategic institutions designed to provide the fundamental cultural landmarks necessary for a society, with the aim of accumulating, hoarding and access to the cultural heritage of a nation, heritage consisting of collections and documentary funds as support, content and language, but also as a format and typology. Within the policies of permanent support of cultural values, libraries must ensure the preservation of the national heritage, taking into account the transmission of the spiritual values of the Romanian people. Culture, as a fundamental factor of national identity, should impose through specific policies the protection and promotion of heritage values in a sustainable and balanced way, giving a people national identity and value attributes.

CUVINTE CHEIE: patrimoniu, biblioteci, colecții, accesibilizare, cultură națională.

KEYWORDS: heritage, libraries, collections, accessibility, national culture.